

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6908(G)-2560

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6908(G)-2017

**การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ
สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก**

**GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR
POULTRY HATCHERY**

**สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**

ICS 11.220

ISBN

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6908(G)-2560

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6908(G)-2017

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก

GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR POULTRY HATCHERY

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 134 ตอนพิเศษ 170 ง

วันที่ 27 มิถุนายน พุทธศักราช 2560

คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร
เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสถานที่พักไข่สัตว์ปีก

1. อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย
นางธนิดา หรินทรานนท์	ประธานกรรมการ
2. ผู้แทนกรมปศุสัตว์
นายพลกฤษณ์ อ้อยตา	กรรมการ
3. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นางอุษา บำรุงพีช
นายชัยศิริ มหันตชัยสกุล	กรรมการ
4. ผู้แทนคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์นิรัตน์ กองรัตนานันท์	กรรมการ
5. ผู้แทนคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์จิโรจ ศศิปรีย์จันทร์	กรรมการ
6. ผู้แทนสัตวแพทยสภา
นายสุเมธ ทรัพย์ชูกุล	กรรมการ
7. ผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
นายบุญเพ็ง สันติวัฒนธรรม	กรรมการ
8. ผู้แทนสมาคมสัตวบาลแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
นายวีระ วิวิตรกุล	กรรมการ
9. ผู้แทนสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย
นางสาวอรรวรรณ ฟักขำ
นางสาววิมลรัตน์ เปรมศิริ	กรรมการ
10. ผู้แทนสมาคมผู้ผลิต ผู้ค้า และส่งออกไข่ไก่	กรรมการ
11. ผู้แทนสมาคมผู้เลี้ยงไก่ไข่	กรรมการ
12. ผู้แทนสมาคมผู้เลี้ยงไก่พันธุ์	กรรมการ

(3)

13. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิต
รองศาสตราจารย์กำลัง ชุมพลบุญชร
กรรมการ
14. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมาตรฐานการปศุสัตว์ระหว่างประเทศ
นายจีระ สรนุวัตร
กรรมการ
15. ผู้แทนสำนักกำหนดมาตรฐาน
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นายสงขลา จุลกะเศียน
นายพิทักษ์ ชายสม
กรรมการและเลขานุการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก (มกษ.6908-2560) สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกของไทยให้เป็นที่ยอมรับยิ่งขึ้นในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรจึงกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำมาตรฐานดังกล่าวไปปฏิบัติ

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2560. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก. มกษ.6908-2560.

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2555. รายงานโครงการศึกษาแนวปฏิบัติตาม มาตรฐานสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก. 132 หน้า

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้ คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก มาตรฐานเลขที่ มกษ. 6908(G)-2560 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก

แนวปฏิบัตินี้ ใช้อธิบายขยายความทางวิชาการครอบคลุมเหตุผลและการปฏิบัติในแต่ละข้อกำหนด
ในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก (มกษ. 6908-2560)

การตรวจประเมิน การให้การรับรอง และการให้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรสำหรับสถานที่
ฟักไข่สัตว์ปีกให้ถือตาม มกษ. 6908-2560

คำอธิบายของข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสถานที่
ฟักไข่สัตว์ปีก (มกษ. 6908-2560)

1. ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ ครอบคลุมข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก
เพื่อการผลิตลูกไก่และเป็ดเท่านั้น ตั้งแต่องค์ประกอบของสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก น้ำที่ใช้ในสถานที่ฟักไข่
การจัดการสถานที่ฟักไข่ การรับไข่ฟัก การจัดการไข่ฟัก การฟักไข่ การจัดการลูกสัตว์ปีกหลังการฟัก
การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค การใช้สารเคมี ยาสัตว์ การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก
การจัดการสิ่งแวดล้อม และการบันทึกข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตลูกสัตว์ปีกที่แข็งแรงและมีสุขภาพดี
เพื่อการค้า

2. นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ มีดังต่อไปนี้

- 2.1 สถานที่ฟักไข่ (hatchery) หมายถึง สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก เพื่อวัตถุประสงค์ในการผลิตลูกสัตว์ปีก
- 2.2 ตู้ฟัก (setter/setting machine) หมายถึง ตู้ที่ควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ และ
การกลับไข่ขณะฟักเพื่อให้ตัวอ่อนเจริญเติบโตพร้อมเกิดเป็นลูกสัตว์ปีก
- 2.3 ตู้เกิด (hatcher/hatching machine) หมายถึง ตู้สำหรับลูกสัตว์ปีกออกจากไข่หลังผ่านกระบวนการ
ฟักไข่จากตู้ฟักตามข้อ 2.2 แล้ว โดยมีการควบคุมอุณหภูมิ ความชื้น และการระบายอากาศ ให้เหมาะสม
- 2.4 ไข่ลม (infertiled egg) หมายถึง ไข่ที่ไม่ได้รับการผสมจากเชื้อตัวผู้
- 2.5 ไข่ตายโคม (death-in-shell/unhatched egg) หมายถึง ไข่ที่ได้รับการผสมและพัฒนาเป็นตัวอ่อนแล้ว
แต่ตายระหว่างการฟัก

3. ข้อกำหนด

รายการที่	1. องค์ประกอบของสถานที่ฟักไข่
	1.1 สถานที่ตั้ง
ข้อกำหนด	1.1.1 ต้องได้รับการยินยอมจากหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น

คำอธิบาย

ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปให้ผู้ดำเนินกิจการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 31 กำหนดให้กิจการเพาะพันธุ์เลี้ยง และการอนุบาลสัตว์ทุกชนิดถือเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ดังนั้นผู้ประกอบการสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก ต้องมีหลักฐานใดๆ ที่แสดงว่าได้รับการยินยอมจากหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น

รายการที่	1. องค์ประกอบของสถานที่ฟักไข่
	1.1 สถานที่ตั้ง
ข้อกำหนด	1.1.2 ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเป็นสถานที่ฟักไข่ และมีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอเพื่อใช้ในสถานที่ฟักไข่

คำอธิบาย

ทำเลที่ตั้งสถานที่ฟักไข่เป็นองค์ประกอบที่ต้องให้ความสำคัญ การเลือกสถานที่ตั้งควรคำนึงถึงความสะอาด ในด้านการจัดการการผลิต แหล่งน้ำที่เหมาะสมและเพียงพอ การป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรค รวมทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน และกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการตั้งสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก

สถานที่ฟักไข่ควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดการ สามารถขนส่งไข่ฟักและอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงการเคลื่อนย้ายลูกสัตว์ปีก และไม่ควรเป็นพื้นที่ราบลุ่มที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมขัง โดยพิจารณาจากลักษณะภูมิประเทศ ทิศทางการระบายน้ำ ประวัติการเกิดน้ำท่วมขังในบริเวณนั้น ซึ่งผู้ประกอบการอาจต้องมีการถมพื้นที่เพื่อปรับระดับให้สูงกว่าปกติ นอกจากนี้ควรมีแหล่งน้ำที่เหมาะสมและมีปริมาณเพียงพอสำหรับการใช้งานตลอดช่วงการผลิต เพื่อให้การผลิตลูกสัตว์ปีกมีคุณภาพและสุขภาพที่ดี

รายการที่	1. องค์กรประกอบของสถานที่ฟักไข่
	1.1 สถานที่ตั้ง
ข้อกำหนด	1.1.3 ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนของอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ เว้นแต่มีมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ

คำอธิบาย

อันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพจากแหล่งกำเนิดมลพิษ เช่น ชยะหรือของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ของเสียจากแหล่งชุมชน การชะล้างสารเคมีจากแหล่งเกษตรกรรมที่มีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร รวมทั้งของเสียจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่น อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการผลิตลูกสัตว์ปีก ดังนั้น สถานที่ฟักไข่ต้องห่างจากแหล่งชุมชน และต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีความเสี่ยงจากการรั่วไหลหรือปนเปื้อนของสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น แหล่งรวมชยะ สถานประกอบการอุตสาหกรรมที่มีการใช้สารเคมี ในกระบวนการผลิตหรือการล้างทำความสะอาดเครื่องจักร

ในกรณีสงสัยว่ามีความเสี่ยงต่ออันตรายทางเคมี ควรมีการสุ่มเก็บตัวอย่างดินและน้ำตามความเสี่ยงของการปนเปื้อนที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์และผู้บริโภค เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย และเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ไว้เป็นหลักฐาน และมีมาตรการป้องกันการปนเปื้อน เช่น มีบ่อบำบัดน้ำก่อนนำมาใช้ หรือจัดทำแนวกันชนรอบพื้นที่สถานที่ฟักไข่

นอกจากนี้ สถานที่ฟักไข่ต้องตั้งแยกออกจากฟาร์มสัตว์ปีกชนิดอื่นที่สามารถก่อให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค และควรอยู่ห่างจากแหล่งอพยพของสัตว์ปีกธรรมชาติ แหล่งรวมสัตว์ปีก เช่น ตลาดค้าสัตว์ปีก โรงฆ่าสัตว์ปีก โรงงานรวบรวมหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์จากมูลหรือซากสัตว์ปีก อย่างน้อย 5 กิโลเมตร หรือหากหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องมีมาตรการอื่น ๆ ที่สามารถป้องกันการแพร่ระบาดของโรคมายังสถานที่ฟักไข่ได้

รายการที่	1. องค์กรประกอบของสถานที่ฟักไข่
	1.2 ผังและลักษณะสถานที่ฟักไข่
ข้อกำหนด	1.2.1 พื้นที่มีขนาดเพียงพอเหมาะสมกับปริมาณการผลิต ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีรั้วรอบบริเวณสถานที่ฟักไข่ มีทางเข้าและทางออกที่ชัดเจน

คำอธิบาย

สถานที่ฟักไข่ที่มีขนาดเพียงพอ จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดตำแหน่ง ระยะห่างระหว่างอาคาร และจัดแบ่งพื้นที่ปฏิบัติงาน ให้มีความเหมาะสม มีการถ่ายเทอากาศที่ดี และป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรคระหว่างอาคารและพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ได้

สถานที่ฟักไข่ต้องมีรั้วรอบบริเวณสถานที่ฟักไข่ ที่สามารถป้องกันการเข้าของคนและสัตว์ต่าง ๆ เช่น สุนัข โค เพื่อลดความเสี่ยงในการนำเชื้อโรคเข้าสู่สถานที่ฟักไข่ ต้องมีทางเข้าและทางออกที่ชัดเจนและมีระบบ

ป้องกันเชื้อโรคก่อนเข้าและออกจากพื้นที่สถานฟักไข่ ถนนภายในสถานที่ฟักไข่ควรใช้วัสดุคงทน มีสภาพและความกว้างเหมาะสม สะดวกในการคมนาคมภายในสถานประกอบการ และการขนส่งลำเลียงอุปกรณ์ รวมทั้งผลผลิตที่เข้าและออกจากสถานที่ฟักไข่

รายการที่	1. องค์ประกอบของสถานที่ฟักไข่ 1.2 ผังและลักษณะสถานที่ฟักไข่
ข้อกำหนด	1.2.2 อาคารและพื้นที่ปฏิบัติงาน เช่น อาคารที่ฟักไข่ พื้นที่เก็บอุปกรณ์ บริเวณรวบรวมของเสียจากกระบวนการผลิตก่อนนำไปทำลาย สำนักงาน ต้องแบ่งเป็นสัดส่วนและแยกออกจากที่ฟักอาศัยอย่างชัดเจน

คำอธิบาย

การจัดแบ่งพื้นที่ภายในสถานที่ฟักไข่ออกเป็นสัดส่วนเป็นสิ่งที่ช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดการไข่ฟัก การฟักไข่ การจัดการลูกสัตว์ปีกหลังการฟัก การขนส่ง การรวบรวม และการจัดการผลผลิต ดำเนินการได้ง่ายและสะดวก รวมทั้งการวางแผนและการดำเนินงานเพื่อควบคุมป้องกันโรคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ต้องมีการวางแผนผังอาคารและพื้นที่ปฏิบัติงานที่ดีมีเนื้อที่กว้างขวางเพียงพอ ขนาดและจำนวนอาคารที่ใช้ปฏิบัติงานเหมาะสมกับปริมาณการผลิต และมีขอบเขตชัดเจน รวมถึงมีการจัดแบ่งอาคารอย่างมีระเบียบแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วนสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน และมีแผนผังแสดงตำแหน่งของสถานที่ต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน เช่น ทางเข้า-ออก ถนน พื้นที่ฟักไข่ พื้นที่พ่นฆ่าเชื้อโรคที่รด พื้นที่สำนักงาน ที่จอดรถ ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่เก็บอุปกรณ์ พื้นที่รวบรวมของเสียจากกระบวนการผลิตก่อนนำไปทำลาย เครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรอง ห้องเก็บเวชภัณฑ์และสารเคมี อุปกรณ์ดับเพลิง ห้องหรืออุปกรณ์ปฐมพยาบาล จุดสูบบุหรี่ พื้นที่บำบัดน้ำเสีย พื้นที่รวบรวมขยะและสิ่งปฏิกูลต่างๆ แหล่งน้ำใช้และสถานที่เก็บกักน้ำ รวมทั้งต้องมีสถานที่จำเป็นอื่นๆ ในกรณีฉุกเฉิน เช่น จุดรวมพล แหล่งน้ำสำรอง หากมีที่ฟักอาศัยต้องแยกเป็นสัดส่วนจากอาคารและพื้นที่ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันและควบคุมโรคภายในสถานที่ฟักไข่

รายการที่	1. องค์ประกอบของสถานที่ฟักไข่ 1.3 อาคารที่ฟักไข่
ข้อกำหนด	1.3.1 จัดแบ่งพื้นที่ภายในอาคารให้เป็นสัดส่วน และแยกพื้นที่ส่วนสะอาดออกจากส่วนที่ไม่สะอาด

คำอธิบาย

ภายในอาคารฟักไข่ต้องมีการจัดแบ่งพื้นที่ให้เป็นสัดส่วน เพื่อลดโอกาสการปนเปื้อนข้าม (cross contamination) โดยแยกทางเข้าและทางออกอย่างชัดเจน และแยกพื้นที่ส่วนสะอาด เช่น พื้นที่รับไข่ฟัก

พื้นที่ฆ่าเชื้อผิวเปลือกไข่ พื้นที่เก็บไข่ฟัก พื้นที่ตู้ฟักไข่ ออกจากส่วนที่ไม่สะอาดซึ่งอาจมีการปนเปื้อนของขนและมูลของลูกสัตว์ เช่น พื้นที่ตู้เกิด พื้นที่คัดคุณภาพและดูแลลูกสัตว์ปีกระหว่างรอขนส่ง พื้นที่รวบรวมของเสียจากการผลิต พื้นที่ล้างอุปกรณ์ ห้องอาบน้ำก่อนเข้าในอาคารฟักไข่ และสำนักงาน

นอกจากนี้เพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน และสามารถป้องกันและควบคุมเชื้อก่อโรคร้ายในอาคารฟักไข่ได้ การวางผังอาคารฟักไข่ในการปฏิบัติงานควรเป็นแบบทิศทางเดียว (One-way production flow) ที่มีความสอดคล้องกับกระบวนการทำงาน ตั้งแต่ขั้นตอนการรับไข่ฟักไปจนถึงการขนส่งลูกสัตว์ปีกออกจากโรงฟัก ไม่มีการย้อนกลับไปกลับมา หรือมีมาตรการอื่น ๆ ที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนข้ามได้

รายการที่	1. องค์ประกอบของสถานที่ฟักไข่
	1.3 อาคารที่ฟักไข่
ข้อกำหนด	1.3.2 พื้นผิวภายในอาคารต้องมีผิวเรียบ ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อง่าย
การปฏิบัติงาน	1.3.3 มีระบบควบคุมการไหลเวียนอากาศ อุณหภูมิ และแสงสว่างเพียงพอเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

คำอธิบาย

อาคารฟักไข่ที่ดีต้องมีโครงสร้างแข็งแรง สร้างด้วยวัสดุคงทน ออกแบบให้ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีหลังคาสำหรับกันแดดกันฝน และมีการระบายอากาศที่ดี พื้นผิวอาคารต้องเป็นวัสดุผิวเรียบสามารถทำความสะอาดและฆ่าเชื้อได้ง่าย นอกจากนี้ต้องมีระบบควบคุมการไหลเวียนอากาศ อุณหภูมิ และแสงสว่างที่เหมาะสมตามคู่มือการปฏิบัติงาน

รายการที่	2. น้ำใช้สำหรับสถานที่ฟักไข่
ข้อกำหนด	2.1 แหล่งน้ำที่ใช้ในสถานที่ฟักไข่ต้องอยู่ในบริเวณที่ป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย

คำอธิบาย

การพิจารณาเลือกแหล่งน้ำสำหรับสถานที่ฟักไข่ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดผลกระทบและความเสี่ยงต่อการดำเนินกิจการ แหล่งน้ำใช้สำหรับสถานที่ฟักไข่ ต้องไม่อยู่ในบริเวณที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนของอันตรายจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือไม่ได้รับผลกระทบจากแหล่งกำเนิดมลพิษ เช่น สถานประกอบการอุตสาหกรรม ของเสียจากแหล่งชุมชน รวมถึงน้ำเสียจากโรงเรือน และบ้านพักอาศัย หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ต้องมีมาตรการที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนหรือผลกระทบดังกล่าวเข้าสู่แหล่งน้ำที่ใช้ในสถานที่ฟักไข่

รายการที่	2. น้ำใช้สำหรับสถานที่พักใช้
ข้อกำหนด	2.2 น้ำที่ใช้ในสถานที่พักใช้ต้องเป็นน้ำที่สะอาด เหมาะสมในการใช้งาน

คำอธิบาย

น้ำที่ใช้ในสถานที่พักใช้ต้องเป็นน้ำสะอาด มีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพเหมาะสมต่อการนำมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานแต่ละประเภท สถานที่พักใช้ควรมีระบบจัดการคุณภาพน้ำ ซึ่งอาจเป็นระบบเครื่องกรองน้ำ มีบ่อพักน้ำที่สามารถบำบัดน้ำก่อนนำไปใช้งาน หรือมีระบบน้ำหมุนเวียนแบบปิดที่มีการบำบัดน้ำก่อนใช้งาน เพื่อลดการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพสัตว์และผูู้บริโภค

น้ำที่ใช้ในสถานที่พักใช้ต้อง

เป็นน้ำสะอาดและปริมาณโลหะหนักและจุลินทรีย์เป็นไปตามเกณฑ์ ในรายการดังต่อไปนี้

(1) โลหะหนัก

- สารหนู (As)	ไม่เกิน 0.05 มิลลิกรัมต่อลิตร
- แคดเมียม (Cd)	ไม่เกิน 0.01 มิลลิกรัมต่อลิตร
- ตะกั่ว (Pb)	ไม่เกิน 0.05 มิลลิกรัมต่อลิตร
- ปรอท (Hg)	ไม่เกิน 0.001 มิลลิกรัมต่อลิตร

(2) จุลินทรีย์

- จุลินทรีย์ที่ตรวจพบโดยวิธี Standard plate count	ไม่เกิน 500 CFU ต่อมิลลิลิตร
- โคลิฟอร์ม (Coliform)	น้อยกว่า 2.2 MPN ต่อ 100 มิลลิลิตร
- อีโคไล (<i>E. coli</i>)	ไม่พบ
- แซลโมเนลลา (<i>Salmonella</i> spp.)	ไม่พบ

โดยมีผลตรวจตัวอย่างคุณภาพน้ำในรายการข้างต้น เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจประเมินครั้งแรก และตรวจตัวอย่างคุณภาพน้ำอย่างน้อย 1 ครั้งต่อรอบการต่ออายุใบรับรองมาตรฐาน ทั้งนี้ในช่วงที่มีสภาพแวดล้อมเสี่ยงต่อการนำไปใช้ในการผลิตหรือมีความสงสัยในคุณภาพน้ำ ควรมีการตรวจคุณภาพน้ำบางรายการตามความเสี่ยงของการปนเปื้อนอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์และผูู้บริโภคเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย

รายการที่	3. การจัดการสถานที่ฟักไข่
	3.1 คู่มือการปฏิบัติงาน
ข้อกำหนด	3.1.1 มีคู่มือการปฏิบัติงานที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในสถานที่ฟักไข่ เช่น การจัดการไข่ฟัก การจัดการลูกสัตว์ปีก การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ การใช้สารเคมี การจัดการสวัสดิภาพลูกสัตว์ปีก การทำความสะอาดและบำรุงรักษาอุปกรณ์ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

คำอธิบาย

คู่มือการปฏิบัติงานที่แสดงรายละเอียดการจัดการตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินกิจการสถานที่ฟักไข่ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย มีประสิทธิภาพ มีวิธีแก้ไขที่ถูกต้อง ทันเวลา และลดความเสียหายในการประกอบกิจการ

สถานที่ฟักไข่ต้องมีแนวทางการทำงานในขั้นตอนต่างๆ ที่ชัดเจนตลอดการผลิต และต้องมีคู่มือการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นวิธีการปฏิบัติงานในทุกขั้นตอนการผลิต การจัดการสถานที่ฟักไข่ การป้องกันและควบคุมโรค การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ และการดูแลสุขภาพลูกสัตว์ปีก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

- (1) การป้องกันและควบคุมโรค เช่น การสุขาภิบาลภายในโรงฟัก สุขอนามัยส่วนบุคคล การใช้สารเคมี
- (2) การจัดการไข่ฟักและการฟักไข่
- (3) การจัดการลูกสัตว์ปีก
- (4) การจัดการสุขภาพสัตว์ ประกอบด้วยโปรแกรมการใช้วัคซีน การใช้ยา สารเคมี
- (5) การทำความสะอาดและบำรุงรักษาอุปกรณ์
- (6) การควบคุมสัตว์พาหะ
- (7) การจัดการเรื่องสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยแสงสว่าง อุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ การจัดการของเสีย การจัดการไข่ม ไข่ตายโคม ไข่ที่ไม่ได้คุณภาพ และลูกสัตว์ปีกคัดทิ้ง
- (8) การคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก

รายการที่	3. การจัดการสถานที่ฟักไข่
	3.2 บุคลากร
ข้อกำหนด	3.2.1 มีจำนวนบุคลากรพอเหมาะกับปริมาณการผลิตลูกสัตว์ปีก มีการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจนโดยคำนึงถึงการปนเปื้อนข้าม (cross contamination)
	3.2.2 มีสัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง และใบรับรองเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก
	3.2.3 มีผู้ปฏิบัติงานที่จบการศึกษาทางสัตวบาล สัตวศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ดูแลการฟัก

คำอธิบาย

การจัดการบุคลากรที่ดี เป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้กิจการสถานที่ฟักไข่ประสบความสำเร็จ สถานที่ฟักไข่ต้องมีจำนวนบุคลากรเพียงพอและเหมาะสมกับปริมาณการผลิต โดยจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถและความถนัด ระบุแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจนโดยคำนึงถึงการปนเปื้อนข้าม

สัตวแพทย์ และสัตวบาลเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญ จึงต้องมีการกำหนดคุณสมบัติและภาระงานใน ความรับผิดชอบ ดังนี้

(1) สัตวแพทย์ คือ ผู้ควบคุมกำกับดูแลด้านสุขภาพสัตว์และสุขอนามัยภายในสถานที่ฟักไข่ ตลอดจนรับผิดชอบดูแลสวัสดิภาพของลูกสัตว์ปีก สัตวแพทย์ต้องมีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และได้รับใบรับรอง สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกซึ่งออกโดยกรมปศุสัตว์ โดยสัตวแพทย์ 1 คน รับผิดชอบในการดูแล ลูกสัตว์ปีกที่ผลิตไม่เกิน 2,000,000 ตัวต่อสัปดาห์

(2) สัตวบาล คือ ผู้ควบคุมดูแลการฟักไข่ที่จบการศึกษาทางสัตวบาล/สัตวศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 3 ปี โดยสัตวบาล 1 คน ดูแลลูกสัตว์ปีกที่ผลิตได้ ไม่เกิน 500,000 ตัว ต่อสัปดาห์

รายการที่	3. การจัดการสถานที่ฟักไข่
	3.2 บุคลากร
ข้อกำหนด	3.2.4 ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อสามารถจัดการสถานที่ฟักไข่ได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบาย

การปฏิบัติงานในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการจะช่วยให้ลูกสัตว์ปีกมีอัตราการรอดสูง ได้ผลิตผลที่ดีและมีคุณภาพตามมาตรฐาน บุคลากรผู้ปฏิบัติงานจะต้องได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานตามเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานและหัวข้ออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการสามารถติดตามกฎระเบียบ และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและ เทคนิคการผลิตที่เป็นปัจจุบันในระหว่างการฝึกอบรม และต้องบันทึกข้อมูลการฝึกอบรมลงในประวัติ บุคลากร เช่น

- การจัดการเรื่องการดูแลไข่ฟักและลูกสัตว์ปีก
- การเตรียมสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก
- หลักสวัสดิภาพสัตว์ปีก
- สุขลักษณะส่วนบุคคล
- การสุขาภิบาล

- การปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟฟ้าดับ อัคคีภัย ภัยธรรมชาติ สารเคมีรั่วไหล
- การใช้เวชภัณฑ์ ชีวภัณฑ์ และเคมีภัณฑ์สำหรับสัตว์
- ระบบประกันคุณภาพ เช่น GAP, HACCP

รายการที่	3. การจัดการสถานที่ฟักไข่
	3.2 บุคลากร
ข้อกำหนด	3.2.5 ผู้ปฏิบัติงานในอาคารฟักไข่ต้องมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี และได้รับการตรวจสอบสุขภาพอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

คำอธิบาย

การมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดีของผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ฟักไข่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการป้องกันหรือลดการปนเปื้อนของเชื้อก่อโรคที่สำคัญจากผู้ปฏิบัติงานสู่ลูกสัตว์ปีกที่ผลิตได้

ผู้ปฏิบัติงานต้องดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน และได้รับการตรวจสอบสุขภาพตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และเก็บบันทึกข้อมูลการตรวจสอบสุขภาพประจำปี ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติงานแสดงอาการป่วยหรือบาดเจ็บที่เสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ เช่น มีไข้ เจ็บคอ ท้องร่วง อาเจียน ต้องแจ้งผู้จัดการสถานที่ฟักไข่ให้ทราบและไม่ให้เข้าปฏิบัติงานภายในอาคารฟักไข่ จนกว่าจะหายป่วยเป็นปกติ

รายการที่	3. การจัดการสถานที่ฟักไข่
	3.2 บุคลากร
ข้อกำหนด	3.2.6 มีการจัดการแรงงานที่ดี ดังนี้
	(1) มีหนังสือสัญญาการจ้างงาน
	(2) จ้างแรงงานที่มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์ หรือปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน
	(3) กรณีเป็นแรงงานต่างด้าวต้องมีหนังสือเดินทางที่ถูกต้องตามกฎหมายและมีใบอนุญาตทำงาน
	(4) จัดสวัสดิการแก่ผู้ใช้แรงงานอย่างเหมาะสมและพอเพียง
	(5) จัดหาอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน
	(6) ปฏิบัติต่อลูกจ้างชายและหญิงโดยเท่าเทียมกันในการจ้างงาน

คำอธิบาย

บุคลากรหรือแรงงานเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินกิจการสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก ผู้ประกอบการจึงต้องมีการจัดการแรงงานที่เหมาะสม ดังนี้

(1) มีหนังสือสัญญาการจ้างงาน

หนังสือการจ้างงาน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจ้างงาน ผู้ประกอบการ (นายจ้าง) ควรทำหนังสือสัญญาการจ้างงานกับลูกจ้างเป็นลายลักษณ์อักษรในภาษาที่ลูกจ้างเข้าใจ เพื่อระบุสภาพการจ้าง เช่น หน้าที่ความรับผิดชอบ อัตราค่าจ้าง สิทธิประโยชน์ที่ลูกจ้างได้รับ โดยเป็นการตกลงยินยอมร่วมกันทั้งสองฝ่าย และลูกจ้างมาทำงานด้วยความสมัครใจไม่ถูกบังคับ

(2) จ้างลูกจ้างที่มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์ หรือปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน

นายจ้างต้องปฏิบัติตามข้อบังคับการจ้างด้วยความรับผิดชอบและสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นายจ้างควรจ้างลูกจ้างที่มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์ หรือปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน

(3) กรณีเป็นแรงงานต่างด้าวต้องมีหนังสือเดินทางที่ถูกต้องตามกฎหมายและมีใบอนุญาตทำงาน

การจ้างแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นการช่วยภาครัฐลดปัญหาทางสังคม นอกจากนี้ การจ้างแรงงานที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นความผิดและมีโทษตามที่กฎหมายกำหนด นายจ้างควรหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้อง และจ้างแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น โดยต้องมีหนังสือเดินทาง (passport) หรือเอกสารที่ทางราชการออกให้เป็นหลักฐาน เช่น บัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย และมีใบอนุญาตทำงาน

(4) จัดสวัสดิการแก่ผู้ใช้แรงงานอย่างเหมาะสมและพอเพียง

การมีสวัสดิการที่ดีสำหรับผู้ใช้แรงงาน จะทำให้ลูกจ้างมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีกำลังใจในการทำงาน และมีความเอาใจใส่ต่องาน นายจ้างต้องมีการจัดระบบสวัสดิการต่อลูกจ้างอย่างพอเพียง เช่น บ้านพักที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก เป็นสัดส่วน ปลอดภัย มีห้องน้ำและห้องสุขาที่สะอาดและเพียงพอ มีน้ำสะอาดสำหรับดื่ม มีน้ำใช้ มีชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น

(5) จัดหาอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน

การทำงานในสถานที่ฟกโช้ มีการใช้เครื่องมือ สารเคมีต่าง ๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานได้ จึงจำเป็นต้องจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ และคู่มือการใช้งานเพื่อความปลอดภัย

ผู้ประกอบการต้องจัดหาอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยส่วนบุคคลที่ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับลักษณะงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น ถุงมือ รองเท้าบูท หน้ากากอนามัย และจัดเตรียมคู่มือการใช้งานเครื่องมือเครื่องจักร สารเคมี

(6) ปฏิบัติต่อลูกจ้างชายและหญิงโดยเท่าเทียมกันในการจ้างงาน

การจ้างงานทั้งชายและหญิง ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน เว้นแต่ลักษณะหรือสภาพของงานไม่อาจปฏิบัติเช่นนั้นได้

รายการที่	3. การจัดการสถานที่ฟักไข่
	3.3 การทำความสะอาดและบำรุงรักษา
ข้อกำหนด	3.3.1 สถานที่ฟักไข่และอุปกรณ์ ต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ

คำอธิบาย

สถานที่ฟักไข่ต้องมีระบบทำความสะอาดและฆ่าเชื้อสถานที่ รวมถึงอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพและถูกสุขลักษณะ โดยมีแผนการทำความสะอาดและมีวิธีการฆ่าเชื้อโรคที่เหมาะสม และปฏิบัติตามแผนดังกล่าว เพื่อตัดวงจรของเชื้อโรคและช่วยป้องกันโรคที่จะเกิดกับลูกสัตว์ปีก

รายการที่	3. การจัดการสถานที่ฟักไข่
	3.3 การทำความสะอาดและบำรุงรักษา
ข้อกำหนด	3.3.2 มีการตรวจประสิทธิภาพการทำความสะอาดภายในอาคาร ตู้ฟัก ตู้เกิด และอุปกรณ์ฟักไข่ โดยเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจหาเชื้อแบคทีเรียและเชื้อรา

คำอธิบาย

ภายหลังการทำความสะอาดฆ่าเชื้อสถานที่และอุปกรณ์หลังเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน ต้องมีการตรวจสอบประสิทธิภาพของการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ โดยสุ่มเก็บตัวอย่างตามแผนที่กำหนด เพื่อตรวจหาระดับเชื้อแบคทีเรียและเชื้อราที่ตกค้างในตู้ฟัก ตู้เกิด อุปกรณ์ฟักไข่ และภายในอาคารฟักไข่ เพื่อให้มั่นใจว่าสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้มีความสะอาด และเป็นการเฝ้าระวังความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนการทำความสะอาด

รายการที่	3. การจัดการสถานที่ฟักไข่
	3.3 การทำความสะอาดและบำรุงรักษา
ข้อกำหนด	3.3.3 มีการบำรุงรักษาสถานที่ฟักไข่และอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำอธิบาย

การบำรุงรักษา ซ่อมแซมอาคารและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยของลูกสัตว์ปีกและผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อเป็นการรักษาประสิทธิภาพในการทำงานให้สามารถดำเนินไปตามแผนที่กำหนดไว้ ผู้ประกอบการต้องซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคารให้อยู่ในสภาพดี ปิดช่องหรือรูรั่วตามผนัง ประตู หลังคาที่อาจเปิดโอกาสให้สัตว์พาหะเข้าสู่อาคารได้ รวมทั้งตรวจสอบและซ่อมแซมสภาพอุปกรณ์ที่ใช้งานให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยมีแผนการซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์แต่ละชนิดตามระยะเวลา และตามคู่มือการใช้งานของอุปกรณ์แต่ละชนิด และมีการจดบันทึกข้อมูล

รายการที่	3. การจัดการสถานที่ฟักไข่
	3.3 การทำความสะอาดและบำรุงรักษา
ข้อกำหนด	3.3.4 มีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรองและระบบสัญญาณเตือนกรณีระบบการทำงานขัดข้องที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำอธิบาย

ในปัจจุบันมีการใช้อุปกรณ์อัตโนมัติที่ใช้ไฟฟ้าในการควบคุมอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ให้คงที่เหมาะสมต่อการฟักไข่ ดังนั้นสถานที่ฟักไข่ต้องมีการตรวจสอบสภาพการทำงานของอุปกรณ์ฟักไข่แบบอัตโนมัติที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และต้องมีสัญญาณเตือนกรณีขัดข้อง ทั้งนี้ควรตรวจสอบระบบสัญญาณเตือนให้สามารถใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ หากพบว่าชำรุดเสียหายต้องแก้ไขทันที และต้องมีอุปกรณ์สำรองและเครื่องกำเนิดไฟฟ้า โดยเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรองควรอยู่ใกล้อาคารฟักไข่เพื่อสะดวกต่อการเปิดปิดเครื่อง

รายการที่	4. การรับไข่ฟัก
ข้อกำหนด	4.1 ไข่ฟักที่รับต้องมาจากฟาร์มที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบาย

ไข่ฟักที่จะนำเข้าฟักต้องมาจากฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ที่ดี ปลอดภัยจากโรคระบาดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม โดยเป็นฟาร์มที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มสัตว์ปีกพันธุ์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์ (มกษ. 6903) หรือมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเป็ดพันธุ์ (มกษ. 6900)

รายการที่	4. การรับไข่ฟัก
ข้อกำหนด	4.2 บริเวณรับไข่ฟักต้องสะอาด และในการรับไข่ฟักต้องมีการตรวจสอบคุณภาพไข่ฟักทางกายภาพเบื้องต้น และตรวจสอบความสะอาดและความเหมาะสมของพาหนะที่ใช้ขนส่งไข่ฟัก

คำอธิบาย

บริเวณรับไข่ฟักต้องสะอาด สามารถป้องกันฝนและแสงแดดที่มากกระทบไข่ฟักได้โดยตรง และควรมีพื้นที่เหมาะสมกับปริมาณไข่ฟักและการปฏิบัติงาน ในการตรวจรับไข่ฟัก ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพไข่ฟักทางกายภาพเบื้องต้นว่ามีความเหมาะสมที่จะนำมาเข้าฟัก ตรวจสอบพาหนะขนส่งไข่ฟักว่าสะอาด มีการป้องกันการปนเปื้อนและรักษาคุณภาพของไข่ฟักระหว่างการขนส่ง

ในกรณีของการขนส่งไข่ฟักในระยะไกลและใช้เวลานาน ต้องใช้พาหนะระบบปิดที่สามารถควบคุมอุณหภูมิไม่สูงกว่า 21 °C และความชื้นสัมพัทธ์ไม่น้อยกว่า 50% หรือตามคู่มือปฏิบัติงาน และควรระวังไม่ให้เกิดหยดน้ำควบแน่นจับที่เปลือกไข่ ซึ่งจะเป็นตัวนำเชื้อโรคที่ผิวไข่เข้าไปในฟองไข่

ในกรณีที่ฟาร์มพ่อแม่พันธุ์สัตว์ปีกอยู่ในรัศมีใกล้กับสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกและใช้เวลาขนส่งสั้น สามารถขนส่งไข่ฟักด้วยพาหนะระบบเปิดที่สะอาด และมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการรักษาคุณภาพไข่ฟักระหว่างการขนส่ง

รายการที่	5. การจัดการไข่ฟัก
ข้อกำหนด	5.1 คัดเลือกไข่ฟักที่มีคุณภาพ ทำความสะอาด และฆ่าเชื้ออย่างถูกต้องสุทธลักษณะ

คำอธิบาย

ในการคัดคุณภาพไข่ฟักก่อนนำเข้าฟัก ต้องคัดแยกไข่ที่สกปรก บุบ แตกหรือมีรอยร้าว เปลือกบางหรือขรุขระ รูปร่างหรือขนาดผิดปกติ และนำไปจัดการด้วยวิธีที่เหมาะสม ไม่ให้ปนกับไข่ปกติและไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของเชื้อ โดยไข่ที่ได้คุณภาพควรมีน้ำหนักไข่ตามมาตรฐานสายพันธุ์

มีการทำความสะอาดและต้องฆ่าเชื้อไข่ที่จะเข้าฟักในกรณีไม่ได้ดำเนินการมาก่อน หรืออาจมีการฆ่าเชื้อซ้ำอีกครั้ง เพื่อกำจัดเชื้อที่อาจปนเปื้อนหลังจากการฆ่าเชื้อครั้งแรก โดยการฆ่าเชื้อผิวเปลือกไข่ฟักทำได้โดยการรมควัน (fumigation) หรือการฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อในอัตราส่วนและปริมาณตามที่สัตวแพทย์กำหนด

นอกจากนี้พนักงานคัดไข่จะต้องมีการฆ่าเชื้อที่มือ ทั้งก่อนปฏิบัติงานและระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม และต้องมีการทำความสะอาด ฆ่าเชื้ออุปกรณ์ที่สัมผัสกับไข่ ก่อนและหลังปฏิบัติงาน หากมีไข่ตกหล่นเสียหายระหว่างการคัดไข่ ควรเก็บทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโดยเร็ว

รายการที่	5. การจัดการไข่ฟัก
ข้อกำหนด	5.2 หากจำเป็นต้องเก็บรักษาไข่ ให้เก็บในห้องที่ควบคุมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อชะลอการเจริญเติบโตของตัวอ่อนที่ได้รับการผสมแล้ว โดยเก็บไว้ที่อุณหภูมิไม่สูงกว่า 21 °C และความชื้นสัมพัทธ์ไม่น้อยกว่า 50% หรือตามคู่มือปฏิบัติงาน

คำอธิบาย

ในกรณีที่จำเป็นต้องมีการเก็บรักษาไข่ฟัก ต้องเก็บรักษาในห้องที่ควบคุมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อชะลอการเจริญเติบโตของตัวอ่อนที่ได้รับการผสมแล้ว โดยเก็บไว้ที่อุณหภูมิไม่สูงกว่า 21 °C ความชื้นสัมพัทธ์ไม่น้อยกว่า 50% หรือตามคู่มือปฏิบัติงาน

ผู้ที่เข้าห้องเก็บไข่ฟัก ต้องมีการฆ่าเชื้อรองเท้าและมือก่อนเข้าห้องเก็บไข่ฟักทุกครั้ง โดยผู้ประกอบการ ต้องจัดให้มีอุปกรณ์ทำความสะอาดฆ่าเชื้อรองเท้าและมือที่บริเวณทางเข้าห้องเก็บไข่

ในห้องเก็บไข่ฟัก ควรมีการจัดวางไข่ฟักที่รับให้เป็นระเบียบ มีป้ายบ่งชี้สถานะ และจัดบันทึกรายละเอียดของจำนวนไข่ฟัก แหล่งที่มา เช่น ฟาร์ม โรงเรือน ผุง อายุ พันธุ์ของพ่อแม่พันธุ์ วันที่เก็บไข่ที่ฟาร์ม วันที่รับไข่ที่สถานที่ฟัก เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ในกรณีเกิดปัญหา และมีลำดับการจัดการเข้าฟักตามอายุไข่ฟัก และต้องมีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อห้องเก็บไข่เป็นประจำ หากมีไข่ตกหล่นเสียหายควรเก็บทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโดยเร็ว

รายการที่	6. การฟักไข่
ข้อกำหนด	6.1 นำไข่เข้าตู้ฟักที่ควบคุมอุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ให้เหมาะสมกับการฟักไข่แต่ละช่วงอายุไข่ฟัก และปฏิบัติตามคู่มือปฏิบัติงาน

คำอธิบาย

การควบคุมกระบวนการฟักในตู้ฟักให้มีสภาพแวดล้อมเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง จะทำให้การฟักไข่ในตู้ฟักเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ลูกสัตว์ปีกมีคุณภาพดี อุณหภูมิของไข่ฟักตั้งแต่เก็บจากฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ จนกระทั่งนำเข้าสู่ตู้ฟักจะมีการเปลี่ยนแปลง โดยในขั้นตอนการเก็บรักษาและขนส่ง อุณหภูมิจะค่อย ๆ ลดลง และเมื่อนำเข้าสู่ตู้ฟักอุณหภูมิจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ต้องควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมในแต่ละขั้นตอนไม่ให้เย็น หรือร้อนเกินไป นอกจากนี้ต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิที่รวดเร็วเกินไป เพราะจะทำให้เกิดการควบแน่นของน้ำบนผิวเปลือกไข่เป็นหยดน้ำ (sweating) ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการปนเปื้อนเชื้อโรคเข้าสู่ฟองไข่ได้ง่ายขึ้น

จัดเรียงไข่เข้าสู่ตู้ฟัก ที่ควบคุมอุณหภูมิและ ความชื้นสัมพัทธ์ให้มีความเหมาะสมกับอายุไข่ฟัก ในบางกรณีสถานประกอบการอาจมีการเพิ่มอุณหภูมิจนอุณหภูมิของไข่ฟักใกล้เคียงกับอุณหภูมิห้องก่อนนำเข้าสู่ตู้ฟักตามที่กำหนดไว้ในคู่มือปฏิบัติงาน

ให้กลับไข่ทุกวันอย่างน้อยวันละ 4 ครั้ง ถึง 6 ครั้ง หรือตามที่กำหนดไว้ในคู่มือปฏิบัติงาน การกลับไข่ระหว่างการฟักจะส่งผลให้มีการกระจายของอุณหภูมิและความชื้นบนฟองไข่แต่ละด้านสม่ำเสมอ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตของตัวอ่อนในระยะเริ่มต้น และป้องกันไม่ให้ตัวอ่อนเจริญเติบโตติดเยื่อเปลือกไข่ นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยให้เกิดความสมดุลของการไหลของอากาศภายในตู้ฟักด้วย

รายการที่	6. การฟักไข่
ข้อกำหนด	6.2 ส่องไข่ฟักเพื่อคัดแยกไข่ลม ไข่ตายโคม และไข่ที่ไม่ได้คุณภาพออกและจัดบันทึกข้อมูล 6.3 ย้ายไข่ฟักไปสู่ตู้ที่เกิดที่สะอาด และมีการควบคุมอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ที่เหมาะสม

คำอธิบาย

เมื่อครบระยะเวลาในตู้ฟักตามคู่มือปฏิบัติงาน ให้ย้ายไข่จากตู้ฟักเข้าสู่ตู้เกิดที่มีการควบคุมอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ที่เหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในคู่มือปฏิบัติงาน โดยในระหว่างขั้นตอนการย้ายไข่ฟักจะต้องมีการส่องไข่ฟักเพื่อคัดแยกไข่มและไข่ตายโคมออก และจดบันทึกข้อมูลจำนวนไข่ที่นำเข้าสู่ตู้เกิด ไข่ม และไข่ตายโคม และทำทำความสะอาดฆ่าเชื้อตู้ฟักหลังการใช้งาน หรือตามคู่มือปฏิบัติงาน

การย้ายไข่ฟักจะต้องทำอย่างระมัดระวัง นุ่มนวล รวดเร็ว เนื่องจากในช่วงของการย้ายไข่ฟักเปลือกไข่จะเปราะ จากการที่ตัวอ่อนนำแคลเซียมจากเปลือกไข่ไปพัฒนาโครงสร้างของร่างกาย

ต้องล้างทำความสะอาดฆ่าเชื้อตู้เกิดและถาดของตู้เกิด แล้วทำให้แห้ง ก่อนย้ายไข่ฟักเข้าสู่ตู้เกิด เนื่องจากไข่ฟักที่อยู่ในถาดที่เปียกจะมีอุณหภูมิไม่สม่ำเสมอ และมีโอกาสติดเชื้อได้ง่าย

รายการที่	6. การฟักไข่
ข้อกำหนด	6.4 เมื่อครบกำหนดการฟัก ให้นำลูกสัตว์ปีกออกจากตู้เกิด เพื่อนำไปคัดแยกลูกสัตว์ปีกที่ไม่สมบูรณ์
	6.5 ให้กำจัดของเสียจากการฟักไข่ ทำความสะอาดฆ่าเชื้อถาดเกิด และตู้เกิดทุกครั้งหลังจากนำลูกสัตว์ปีกออกจากตู้เกิด เพื่อไม่ให้เกิดการปนเปื้อนเชื้อโรค หรือเป็นแหล่งสะสมของสัตว์พาหะ

คำอธิบาย

เมื่อครบกำหนดการฟัก ต้องตรวจสอบสภาพลูกสัตว์ปีกเพื่อจัดเรียงลำดับการนำลูกสัตว์ปีกออกจากตู้เกิด และให้นำลูกสัตว์ปีกออกจากตู้เกิด เพื่อนำไปคัดแยกลูกสัตว์ปีกที่ไม่สมบูรณ์

หลังจากนำลูกสัตว์ปีกออกจากตู้เกิดแล้ว ให้กำจัดของเสียจากการฟักไข่ ซึ่งหมายรวมถึงเปลือกไข่ ไข่ม ไข่ตายโคม ไข่ที่ตัวอ่อนยังไม่ตายแต่ไม่สามารถฟักออกมาได้ ทั้งที่เจาะและไม่เจาะเปลือก และทำความสะอาดฆ่าเชื้อถาดเกิดและตู้เกิดทุกครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดการปนเปื้อนเชื้อโรคหรือเป็นแหล่งสะสมของสัตว์พาหะ

รายการที่	7. การจัดการหลังการฟัก
	7.1 การคัดคุณภาพและแยกเพศลูกสัตว์ปีก
ข้อกำหนด	7.1.1 คัดคุณภาพและแยกเพศลูกสัตว์ปีกโดยผู้ปฏิบัติงานที่ผ่านการฝึกอบรม และปฏิบัติงานจนมีความชำนาญ และจดบันทึกข้อมูล
	7.1.2 คัดลูกสัตว์ปีกที่ไม่ได้คุณภาพออก และมีวิธีการจัดการที่เหมาะสม ไม่ให้เกิดความทุกข์ทรมาน

คำอธิบาย

ผู้คัดคุณภาพและแยกเพศลูกสัตว์ปีกต้องผ่านการฝึกอบรม และปฏิบัติงานจนมีความชำนาญในการปฏิบัติงานเพื่อคัดแยกลูกสัตว์ปีกที่ไม่ได้คุณภาพ รวมถึงการคัดแยกเพศอย่างถูกต้อง โดยตรวจประเมินลักษณะโดยรวมของลูกสัตว์ปีกด้วยสายตา

ให้คัดคุณภาพลูกสัตว์ปีก โดยลักษณะของลูกสัตว์ปีกที่ได้คุณภาพจะมีรูปร่างสมบูรณ์ ขนแห้งและฟู ไม่มีเยื่อเปลือกไข่ติดขน ท้องไม่บวม สะดือปิดสนิท และสะดือไม่ดำ ในขณะที่ลักษณะของลูกสัตว์ปีกที่จะต้องคัดทิ้งคือ ลูกสัตว์ปีกสะดือดำ ท้องบวม สะดือปิดไม่สนิท ข้อขาแดง ขาดน้ำ (dehydrate) อ่อนแอ บาดเจ็บ พิการ ขนาด และสีขนไม่ได้คุณภาพหรือปนเปื้อนไข่น้ำ โดยลูกสัตว์ปีกที่ผิดปกติดังกล่าวหรือไม่ได้คุณภาพให้จับใส่กล่องแยกต่างหาก ลูกสัตว์ปีกคัดทิ้งให้ทำลายด้วยวิธีที่ไม่ทรมาณตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ เช่น การรมแก๊ส การใช้ใบมีดความเร็วสูง และจดบันทึกจำนวนและลักษณะความผิดปกติของลูกสัตว์ปีกคัดทิ้ง

ในบางกรณี อาจมีการคัดแยกเพศลูกสัตว์ปีก และการจัดการอื่นๆ เพิ่มเติมตามคู่มือปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานในส่วนนี้ต้องให้ความระมัดระวังเรื่องสุขอนามัยเป็นพิเศษ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานต้องสัมผัสกับลูกสัตว์ปีกโดยตรง ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการฆ่าเชื้อที่มือทั้งก่อน และระหว่างปฏิบัติงาน และต้องมีการทำความสะอาด ฆ่าเชื้ออุปกรณ์ที่ใช้ในการคัดลูกสัตว์ปีกก่อนและหลังปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม

รายการที่	7. การจัดการหลังการฟัก
	7.2 การให้วัคซีน
ข้อกำหนด	7.2.1 การให้วัคซีนต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกตามข้อกำหนดใน มกษ. 9032 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์

คำอธิบาย

สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกเป็นผู้ที่มีความเข้าใจเรื่องการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก โรคระบาดที่สำคัญ และการใช้ยาสัตว์ ดังนั้นการให้วัคซีน ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก และตามข้อกำหนดใน มกษ. 9032 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์ และควรมีการตรวจหาระดับภูมิคุ้มกัน (antibody titer) ต่อโรคในลูกสัตว์ปีกในกรณีที่เป็น ตามดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

สถานที่ฟักไข่ควรส่งเสริมสุขภาพลูกสัตว์ปีกให้มีภูมิคุ้มกันโรค โดยส่วนใหญ่มีการให้วัคซีนในลูกสัตว์ปีกอายุ 1 วัน เพื่อสะดวกต่อการจัดการ และลดความเครียดของลูกสัตว์ปีก

รายการที่	7. การจัดการหลังการฟัก
	7.3 การดูแลลูกสัตว์ปีกขณะรอการขนส่ง
ข้อกำหนด	7.3.1 บรรจุลูกสัตว์ปีกไว้ในกล่องที่อากาศถ่ายเทสะดวก และพักไว้ในห้องที่มีแสงสีฟ้าหรือมีความเข้มแสงต่ำตามหลักสวัสดิภาพสัตว์
	7.3.2 หลังคัดคุณภาพและให้วัคซีนลูกสัตว์ปีก ให้ทำความสะอาด ซ้ำเชื้ออุปกรณ์และห้องคัดคุณภาพลูกสัตว์ปีก
	7.3.3 มีแผนและผลการสุ่มตรวจตัวอย่างทางห้องปฏิบัติการเพื่อยืนยันประสิทธิภาพการทำความสะอาดซ้ำเชื้อของห้องคัดคุณภาพและอุปกรณ์ รวมถึงตรวจหาการปนเปื้อนของเชื้อโรคและสุขภาพลูกสัตว์ปีก

คำอธิบาย

ในขณะรอการขนส่ง ให้จัดเก็บลูกสัตว์ปีกโดยคำนึงถึงหลักสวัสดิภาพสัตว์ ปฏิบัติกับลูกสัตว์ปีกอย่างระมัดระวัง และกระทำด้วยความนุ่มนวล ไว้ในกล่องที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก กล่องใส่ลูกสัตว์ปีกควรมีวัสดุรองพื้นกล่อง ไม่มีส่วนแหลมที่เป็นอันตรายต่อลูกสัตว์ปีก และมีขนาดเหมาะสม โดยมีพื้นที่อย่างน้อย 21 ตารางเซนติเมตร ต่อลูกสัตว์ปีก 1 ตัว และให้พักไว้ในห้องที่มีแสงสีฟ้าหรือมีความเข้มแสงต่ำ (ไม่เกิน 10 ลักซ์ (Lux) มีอุณหภูมิ และความชื้นสัมพัทธ์ ตามที่กำหนดไว้ในคู่มือปฏิบัติงาน

หลังจากคัดคุณภาพลูกสัตว์ปีกเสร็จ ให้ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ อุปกรณ์และห้องคัดลูกสัตว์ปีกทุกครั้ง ในกรณีอาคารที่ฟักไข่สัตว์ปีกมีระบบกรองอากาศ ควรมีการทำความสะอาดตัวเครื่อง แผ่นกรอง และระบบท่ออากาศของระบบกรองอากาศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดการสะสมของฝุ่นละอองในอากาศ และขนอ่อนของลูกสัตว์ปีก (fluff) ที่อาจเป็นแหล่งของเชื้อโรคและส่งผลกระทบต่อสุขภาพลูกสัตว์ปีก

นอกจากนี้สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกต้องมีแผนและผลการสุ่มตรวจตัวอย่างจากการฟักไข่เพื่อตรวจหาสาเหตุการปนเปื้อนของเชื้อโรคทางห้องปฏิบัติการ โดยระบุชนิด จำนวน ตำแหน่งที่เก็บ วิธีการเก็บ ความถี่ในการเก็บตัวอย่างและชนิดเชื้อที่ตรวจให้ชัดเจน

รายการที่	7. การจัดการหลังการฟัก
	7.4 การเคลื่อนย้ายลูกสัตว์ปีก
ข้อกำหนด	7.4.1 การเคลื่อนย้ายลูกสัตว์ปีกต้องมีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์จากกรมปศุสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
	7.4.2 ต้องเคลื่อนย้ายลูกสัตว์ปีก ด้วยยานพาหนะที่ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อแล้ว

คำอธิบาย

การเคลื่อนย้ายลูกสัตว์ปีกไปสู่ฟาร์มต้องได้รับใบอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ จากกรมปศุสัตว์ โดยยานพาหนะที่ใช้เคลื่อนย้ายลูกสัตว์ปีกต้องทำความสะอาดฆ่าเชื้อ และตรวจสอบสภาพความพร้อมมาแล้วเป็นอย่างดี และการเคลื่อนย้ายลูกสัตว์ปีก ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีกระหว่างการขนส่ง

รายการที่	8. การป้องกันและควบคุมโรค
ข้อกำหนด	8.1 การป้องกันและควบคุมโรคต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

คำอธิบาย

สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการทั่วไปและการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก โรคระบาดที่สำคัญ และโรคอุบัติใหม่ การใช้ยาสัตว์ รวมทั้งความปลอดภัยของสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ ดังนั้นการป้องกันและควบคุมโรคในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกต้องอยู่ภายใต้ความดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

รายการที่	8. การป้องกันและควบคุมโรค
ข้อกำหนด	8.2 ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อยานพาหนะ อุปกรณ์ และทำความสะอาดบุคคลก่อนเข้าและออกสถานที่ฟักไข่ตามคู่มือปฏิบัติงาน รวมถึงจัดบันทึกการผ่านเข้าและออกจากสถานที่ฟักไข่

คำอธิบาย

สถานที่ฟักไข่ต้องมีระบบการควบคุม และป้องกันโรคอย่างมีประสิทธิภาพ มีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค ยานพาหนะ อุปกรณ์ และบุคคลก่อนเข้าสถานที่ฟักไข่ และมีมาตรการในการป้องกันการสะสมของเชื้อโรคในสถานที่ฟักไข่

สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกต้องมีบันทึกการเข้าออกของยานพาหนะทุกชนิดที่ตามสอบได้ การฆ่าเชื้อยานพาหนะที่เข้าสถานที่ฟักไข่ ต้องมีการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ ณ ทางเข้าสู่สถานที่ฟักไข่ โดยมีระบบพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อที่ครอบคลุมทั่วถึง และมีระยะเวลาในการสัมผัสน้ำยาฆ่าเชื้อที่เหมาะสมตามคู่มือปฏิบัติงาน นอกจากนี้ต้องมีบ่อน้ำยาฆ่าเชื้อสำหรับจุ่มล้อที่สามารถให้ยานพาหนะทุกชนิดแล่นผ่านได้สะดวก มีความแข็งแรงรองรับน้ำหนักยานพาหนะได้ มีการใช้น้ำยาฆ่าเชื้อที่เหมาะสม และมีการเปลี่ยนถ่ายน้ำยาฆ่าเชื้ออย่างสม่ำเสมอ

ในการป้องกันการสะสมของเชื้อโรคในสถานที่ฟักไข่ นั้น ให้แยกบริเวณทำความสะอาดวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นสัดส่วน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของเชื้อโรคไปสู่ลูกสัตว์ปีก รวมทั้งมีขั้นตอนลดการปนเปื้อนข้ามของเชื้อโรค เช่น มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อสำหรับจุ่มเท้าหน้าทางเข้าห้องต่าง ๆ ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อวัสดุ อุปกรณ์ และในระหว่างปฏิบัติงานผู้ปฏิบัติงานต้องล้างมือหรือมีการฆ่าเชื้อเป็นระยะ ๆ ตามคู่มือปฏิบัติงาน และมีระบบระบายอากาศเข้าและออกของอาคารที่แยกจากกัน

ต้องมีการบันทึกข้อมูลการเข้าและออกของบุคคลที่จะเข้าสถานที่ฟักไข่ เพื่อสามารถตามสอบได้ เช่น บันทึกชื่อ นามสกุล เวลาเข้า-ออก จุดประสงค์การเข้า สถานที่ที่ไปมาก่อนหน้านั้น สถานะสุขภาพของบุคคล และประวัติการสัมผัสสัตว์ปีกภายใน 72 ชั่วโมงก่อนเข้าสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก โดยจะอนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้าในกรณีที่จำเป็นเท่านั้น และต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหรือผู้จัดการ สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกก่อนทุกครั้ง ผู้ที่จะเข้าในพื้นที่อาคารฟักไข่จะต้องทำความสะอาดร่างกาย อาบน้ำสระผม ให้สะอาด เปลี่ยนเครื่องแต่งกายและรองเท้ายกก่อนเข้าสถานที่ฟักไข่ ตามที่กำหนดไว้ให้ใช้เฉพาะกับอาคารฟักไข่

ห้องอาบน้ำเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย ต้องแบ่งเป็นสัดส่วน เช่น จัดห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายก่อนเข้าห้องอาบน้ำ ห้องอาบน้ำและสระผม และห้องแต่งกายก่อนเข้าในอาคารฟักไข่ ต้องมีการดูแลความสะอาดเรียบร้อย มีน้ำสะอาด สบู่ ยาสระผม ผ้าเช็ดตัว เสื้อผ้า และรองเท้าเตรียมพร้อมสำหรับใช้งานอยู่ตลอดเวลา ควรทำความสะอาดฆ่าเชื้อรองเท้า และเสื้อผ้าที่ใช้ในอาคารฟักไข่หลังจากใช้งานแล้วทุกครั้ง

รายการที่	8. การป้องกันและควบคุมโรค
ข้อกำหนด	8.3 มีมาตรการควบคุมสัตว์พาหะ

คำอธิบาย

การหมักหมมของของเสียจากกระบวนการผลิต เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์พาหะ เพิ่มความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อโรคภายในสถานที่ฟักไข่ จึงต้องรักษาความสะอาดรอบอาคารที่ฟักไข่ในรัศมีอย่างน้อย 3 เมตร กำจัดขยะไม่ให้สะสมในอาคาร ทำความสะอาดอุปกรณ์และพื้นที่ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีการกำจัดขยะและของเสียอย่างเป็นระบบไม่ให้แหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์พาหะ รวมทั้งมีมาตรการควบคุมสัตว์พาหะ และการกำจัดสัตว์พาหะให้เป็นไปตามการกำกับดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

รายการที่	8. การป้องกันและควบคุมโรค
ข้อกำหนด	8.4 กรณีที่เกิดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2558 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

คำอธิบาย

กรณีที่เกิดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดสัตว์ จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2558 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์ เพื่อให้การควบคุมโรคระบาดเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับกฎหมายและสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นด้วย

รายการที่	9. การใช้สารเคมี
ข้อกำหนด	9.1 สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตรายที่ใช้ในกระบวนการต่างๆ ให้ใช้ตามคำแนะนำในฉลากผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ หรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

คำอธิบาย

สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในกระบวนการต่างๆ ต้องได้รับอนุญาตจากกรมปศุสัตว์ ให้ใช้ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดยให้ใช้ตามคำแนะนำในฉลากผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ หรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

ต้องเก็บสารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายชนิดต่างๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บเฉพาะเพื่อควบคุมการหยิบใช้ ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่ลูกสัตว์ปีก และไม่เกิดอันตรายต่อบุคคล ภาชนะบรรจุสารเคมี น้ำยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตรายที่เสื่อมสภาพ หรือใช้หมดแล้วต้องทำลายหรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง

ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ถูกต้อง รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตราย และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

รายการที่	10. สวัสดิภาพสัตว์
ข้อกำหนด	10.1 สถานที่ฟักไข่ต้องมีการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

คำอธิบาย

อุตสาหกรรมสถานที่ฟักไข่ในปัจจุบันมีการเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพสัตว์ เนื่องจากการปฏิบัติที่ทำให้สัตว์เกิดความไม่สบายจากสภาวะแวดล้อม การบาดเจ็บและโรคภัย ความกลัว จะก่อให้เกิดความเครียด ลดความต้านทานโรคและยังส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของสัตว์และผลผลิต

สถานที่ฟักไข่ต้องมีการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ในกรณีที่ต้องคัดทิ้งลูกสัตว์ปีกต้องทำ

การุณยฆาตเพื่อไม่ให้เกิดความทุกข์ทรมาน โดยผู้ที่ทำการุณยฆาตสัตว์ปีกจะต้องผ่านการอบรมเรื่อง การทำการุณยฆาตด้วยวิธีที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

รายการที่	11. สิ่งแวดล้อม
ข้อกำหนด	11.1 การจัดการซากลูกสัตว์ปีกและไข่ตายโคมให้อยู่ในดุลยพินิจของสัตว์แพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก และกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสม

คำอธิบาย

สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกต้องมีมาตรการในการกำจัดซากลูกสัตว์ปีกคัตทิ้งและไข่ตายโคมอย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ เพื่อลดปัญหาผลกระทบต่อชุมชน และลดโอกาสการแพร่กระจายของเชื้อโรค

(1) การจัดการซากลูกสัตว์ปีกและไข่ตายโคมสามารถดำเนินการด้วยวิธีดังต่อไปนี้

(1.1) การทำลายโดยการฝัง ต้องมีเนื้อที่เพียงพออยู่ในบริเวณน้ำท่วมไม่ถึง และไม่ใกล้แหล่งน้ำ ฝังซากใต้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และห่างจากระดับน้ำใต้ดิน โรยปูนขาวหรือราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ ก่อนกลบหลุมเหนือระดับผิวดินและต้องป้องกันไม่ให้สัตว์ไปคุ้ยเขี่ย

(1.2) การทำลายโดยการเผา ให้ทำในบริเวณที่เหมาะสมและเผาซากจนหมด

(1.3) การทำลายโดยการกลบทับและย่อยสลาย (composting) มีพื้นที่สำหรับการกลบทับเพื่อย่อยสลายซากลูกสัตว์ปีกที่เหมาะสม และมั่นใจได้ว่าวิธีการหมักทำให้เกิดการย่อยสลายอย่างสมบูรณ์ ไม่มีความเสี่ยงต่อการเป็นแหล่งแพร่เชื้อ และถูกต้องตามหลักความปลอดภัยทางชีวภาพ

(1.4) ในกรณีมีการเคลื่อนย้ายซากลูกสัตว์ปีกคัตทิ้งออกนอกสถานที่ฟักไข่ ให้ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติกรนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งของกรมปศุสัตว์

(2) ในกรณีของลูกสัตว์ปีกที่ตายด้วยโรคระบาดสัตว์ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

รายการที่	11. สิ่งแวดล้อม
ข้อกำหนด	11.2 มีการป้องกันการรั่วไหลของน้ำเสีย กรณีต้องปล่อยน้ำเสียออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ให้บำบัดน้ำเสียตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

คำอธิบาย

การดำเนินกิจการสถานที่ฟักไข่อาจก่อให้เกิดน้ำเสียจากกิจกรรมต่าง ๆ หากมีการปล่อยน้ำเสียจากสถานที่ฟักไข่สู่สิ่งแวดล้อมโดยไม่ผ่านการบำบัด จะเกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ซึ่งมีผลกระทบต่อ การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูก และกิจกรรมอื่น ๆ ในบริเวณข้างเคียง

สถานที่ฟักไข่ต้องป้องกันการรั่วไหลของน้ำเสีย กรณีปล่อยน้ำเสียออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะต้องมีการบำบัดน้ำเสียจากสถานที่ฟักไข่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เกิดโรคระบาดสัตว์ในสถานที่ฟักไข่ ต้องมีการบำบัดและฆ่าเชื้อน้ำเสียตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคกระจายสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก

รายการที่	11. สิ่งแวดล้อม
ข้อกำหนด	11.3 การจัดการขยะมูลฝอย ของเสีย ควรรวบรวมไว้ในภาชนะซึ่งมีฝาปิดมิดชิดแยกตามประเภท และนำไปกำจัดอย่างเหมาะสมและถูกสุขลักษณะ

คำอธิบาย

ขยะมูลฝอย และของเสียจากการผลิต เช่น เปลือกไข่ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์พาหะ เพิ่มความเสี่ยงในการแพร่กระจายของเชื้อโรคทำให้เกิดการปนเปื้อนในระบบการผลิต

สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกต้องมีการกำจัดขยะและของเสีย โดยกำหนดประเภทของขยะและวิธีการกำจัดให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงการตกค้างในสิ่งแวดล้อม เก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแยกประเภทไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำไปกำจัดโดยวิธีที่เหมาะสม รวมถึงต้องมีวิธีการจัดการเพื่อป้องกันการรบกวนจากกลิ่น ฝุ่นจากขนลุกสัตว์ปีก เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

รายการที่	11. สิ่งแวดล้อม
ข้อกำหนด	11.4 ในกรณีขยะอื่น ๆ เช่น วัสดุมีคม ขวดวัคซีน กระจกฉีดยา ให้แยกทำลายตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

คำอธิบาย

สารเคมีอันตราย ของมีคม หรือขยะอื่น ๆ เช่น ขวดวัคซีน เข็มฉีดยา หากทิ้งปะปนร่วมกับขยะทั่วไป จะเพิ่มความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรคภายในสถานที่ฟักไข่หรือเป็นอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานภายในสถานที่ฟักไข่ จึงจำเป็นต้องแยกทิ้ง และทำลายด้วยวิธีที่ถูกต้องเหมาะสม ตามดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

รายการที่	12. การบันทึกข้อมูล
ข้อกำหนด	12.1 ให้บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญ ประกอบด้วยการบริหารจัดการสถานที่ฟักไข่ การจัดการด้านการผลิต การป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค การใช้สารเคมี วัคซีน และการตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ

คำอธิบาย

เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาหารปลอดภัยในด้านการตามสอบของกระบวนการผลิต สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกจึงต้องมีการบันทึกข้อมูล เพื่อเป็นหลักฐานในการทำงานแต่ละขั้นตอน ว่าถูกต้องตามวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่มาของปัญหาหรือข้อผิดพลาดในกระบวนการผลิตได้

ผู้ประกอบการต้องบันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อนำมาทบทวนและวิเคราะห์ใช้ในการปรับปรุงระบบการผลิตให้มีประสิทธิภาพทั้งในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ควรวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปการผลิตลูกสัตว์ปีก มีระบบบันทึกข้อมูลตามข้อกำหนด ตัวอย่างดังนี้

- (1) การบริหารจัดการสถานที่ฟักไข่ เช่น จำนวนแรงงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ข้อมูลด้านสุขภาพ การตรวจสุขภาพประจำปี ประวัติและบันทึกการฝึกอบรมของผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก
- (2) การจัดการด้านการผลิต เช่น การตรวจสอบคุณภาพไข่ฟัก แหล่งที่มา และพาหนะที่ขนส่งไข่ฟัก อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ของห้องเก็บไข่ฟัก ตู้ฟัก ตู้เกิด จำนวนลูกสัตว์ปีกที่ออกจากตู้เกิด และจำนวนลูกสัตว์ปีกคัตทิ้ง โดยระบุชื่อ ชนิด รุ่นการผลิตและปริมาณ อัตราไขล้ม ไข่ตายโคม ไข่ที่ไม่ได้คุณภาพ และลูกสัตว์ปีกตายและคัตทิ้ง
- (3) การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค เช่น ข้อมูลการใช้วัคซีน สารเคมี โดยระบุ ชื่อ ชนิด รุ่นการผลิต วันที่ใช้ และปริมาณการใช้ รวมทั้งการผ่านเข้าออกสถานที่ฟักไข่สัตว์ปีกของบุคคลและยานพาหนะ และการป้องกันสัตว์พาหะ
- (4) การทำความสะอาดและบำรุงรักษาสถานที่ฟักไข่และอุปกรณ์ เช่น การทำความสะอาดภายในอาคาร ตู้ฟัก ตู้เกิด อุปกรณ์ฟักไข่ การตรวจประสิทธิภาพการทำความสะอาดฆ่าเชื้อ การตรวจสอบเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ

รายการที่	12. การบันทึกข้อมูล
ข้อกำหนด	12.2 เก็บรักษาสถานที่ไว้ให้ตรวจสอบอย่างน้อย 3 ปี

คำอธิบาย

เก็บบันทึกข้อมูลเพื่อการตรวจสอบไว้อย่างน้อย 3 ปี กรณีที่ผลิตผลมีปัญหาภายหลัง ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบให้ทราบถึงที่มาของปัญหาได้

ก.3 บันทึกข้อมูลการส่งไข่ม

วันที่เข้าฟัก.....วันที่ส่งไข่ม.....งวดที่.....

หมายเลข ตู้ฟัก	หมายเลข ตู้เกิด	ฝูง	จำนวนเข้าฟัก	ไข่ม		ไข่มเฒ่า (ฟอง)	ไข่มเชื้อ ตาย (ฟอง)	ไข่มแห้ง		ไข่มแตก		ไข่มตัว
				แผง	ฟอง			รู (ฟอง)	ร้าว (ฟอง)	ไข่ม	ไข่มตัว	

ผู้รายงาน.....

ผู้ตรวจสอบ.....

ก.4 บันทึกข้อมูลการส่งไม้ตายโคม

วันที่เข้าฝึก.....วันที่ส่งไม้.....งวดที่.....

หมายเลข ผู้เกิด	ฝูง	จำนวนไม้ เข้าฝึก	จำนวนไม้ก่อนฝึก		ไม้ลม		ไม้เนา (ฟอง)	ตามโคม (ฟอง)	เจาะเป็น (ฟอง)	เจาะตาย (ฟอง)	ไม้แตก	ไม้เชื้อ ตาย
			แผง	ฟอง	แผง	ฟอง						

ผู้รายงาน.....

ผู้ตรวจสอบ.....

ก.7 บันทึกอุณหภูมิ/ความชื้นสัมพัทธ์ ห้องพักลูกสัตว์ปีกขณะรอการเคลื่อนย้าย

วันที่.....

อุณหภูมิ (°C)/ความชื้นสัมพัทธ์ (%)

เวลา	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
max																								
35																								
34																								
33																								
32																								
31																								
30																								
29																								
28																								
27																								
26																								
min																								
ผู้รายงาน																								

หมายเหตุ.....

ก.8 บันทึกการใช้ยาสัตว์

ชื่อ..... สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลขที่.....
 ชื่อสถานที่ฟักไข่..... เลขทะเบียน.....
 สถานที่ตั้ง.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด..... หมายเลขโทรศัพท์.....
 รหัสรุ่นสัตว์ปีก.....

ชื่อยา	เลขทะเบียน	ครั้งที่ผลิต	ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย	ตัวยาออกฤทธิ์	อายุลูกสัตว์ปีก (วัน)	ขนาดยา	วันที่ให้ยา	จำนวนลูกสัตว์ปีก (ตัว)	ปริมาณยาทั้งหมดที่ให้ (g)	ระยะเวลาหยุดยา	วิธีการให้	สาเหตุการให้

ลงชื่อ..... สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม
 (.....)
/...../.....

ใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ที่..... สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกของประเทศไทยเลขที่.....